

Gedwongen opname bij Ithaka

Emergis

INHOUD

1. INLEIDING	3
2. GEZAG	4
3. DE INBEWARINGSTELLING (IBS)	5
4. DE RECHTERLIJKE MACHTIGING (RM)	10
5. NA DE RM: ONTSLAG OF VERLENGING	14
6. DE RM OP EIGEN VERZOEK	15
7. DE VOORWAARDELIJKE MACHTIGING	16
8. ONGEDAAN MAKEN VAN EEN RM	17
9. RECHT OP SCHADEVERGOEDING	18

1. INLEIDING

Niemand wil tegen z'n zin in opgenomen worden in een psychiatrische instelling. Dat kan in Nederland ook niet zomaar gebeuren. Je kunt alleen gedwongen opgenomen worden als het echt niet anders kan. Als je niet opgenomen zou worden, zouden er ongelukken kunnen gebeuren.

Over een gedwongen opname beslist de burgemeester of de rechter. Zij nemen een maatregel: de burgemeester geeft een inbewaringstelling (IBS) af en de rechter een rechterlijke machtiging (RM). In deze brochure kun je lezen wat een IBS en een RM zijn, hoe een gedwongen opname plaatsvindt en wat er gebeurt na een gedwongen opname.

Wanneer je gedwongen opgenomen bent mag je Emergis niet verlaten. Dat betekent niet dat je niets mag, want ook tijdens een gedwongen opname heb je bepaalde rechten. Over die rechten kun je lezen in de brochure *Rechten van kinderen en hun ouders bij Ithaka*.

In brochure *Verlofen ontslag uit Emergis* kun je lezen hoe en wanneer je Ithaka weer mag verlaten.

2. GEZAG

Niet alle kinderen leven samen met beide ouders. Wel is het gezag over het kind altijd geregeld. Dat is toegewezen aan één of aan beide ouders. De rechter kan ook een voogd benoemen. Wanneer ouders niet goed voor hun kind zorgen kan een 'maatregel van kindbescherming' worden opgelegd. De rechter kan dan het gezag beperken of ontnemen. Hij geeft het gezag aan iemand anders.

Voor het gemak wordt er in deze brochure gesproken over 'de ouders'. Hier worden dan degenen bedoeld die het gezag over een minderjarig kind hebben.

3. DE INBEWARINGSTELLING

Wat is een IBS?

Een IBS is een manier om je met spoed gedwongen op te nemen in een psychiatrische instelling.

Wanneer kan ik een IBS krijgen?

Je kunt een IBS krijgen als mensen uit je omgeving bang zijn dat jij jezelf of anderen iets aan zult doen. Deze mensen vinden dat je je moet laten opnemen in een psychiatrische instelling maar je wilt dit zelf niet. Zij vragen dan de hulp van een arts of van de politie. Je kunt ook een IBS krijgen als je ouders het onderling niet eens zijn over jouw opname.

Je kunt ook een IBS krijgen terwijl je al bent opgenomen. Dat kan als je zelf met ontslag wilt gaan maar jouw behandelaar wil dat je blijft. Ook als je wordt gesepareerd en je bent het hier niet mee eens kun je een IBS krijgen. Daarover staat meer in brochure *Rechten van kinderen en hun ouders bij Ithaka*.

Hoe krijg ik een IBS?

Je krijgt eerst bezoek van een psychiater die jou nog niet kent of die nog niet met jou gewerkt heeft. Deze onderzoekt je voorzover dat mogelijk is en stelt zichzelf de volgende vragen.

- Brengt jouw situatie acuut gevaar met zich mee?
- Bestaat er een ernstig vermoeden dat het gevaar door een psychische ziekte wordt veroorzaakt?
- Is een opname in een psychiatrische instelling de enige mogelijkheid om het gevaar te voorkomen?

Pas als de psychiater deze drie vragen allemaal met JA beantwoordt en als ook duidelijk is dat je niet opgenomen wilt worden, stelt hij een geneeskundige verklaring op. Deze verklaring gaat naar de burgemeester. Die beslist, na het lezen van de verklaring, of er een IBS moet komen. Hij komt je niet zelf

bezoeken. Als hij vindt dat er een IBS moet komen, vult hij een formulier in en ondertekent dit. Dit formulier heet officieel 'beschikking van de burgemeester inhoudende een last tot inbewaringstelling'. Je krijgt er een kopie van.

Voorbeeld 1

Je bent al een hele tijd erg depressief. Enige tijd geleden deed je een zelfmoordpoging. Je familie en vrienden denken dat de kans groot is dat je het weer zult doen. Zij zijn niet langer in staat om je in de gaten te houden.

Voorbeeld 2

Onder invloed van stemmen bedreig je mensen in jouw omgeving. Gisteren gooide je een zware asbak naar het hoofd van een van je ouders.

Krijg ik een advocaat?

Jazeker, de burgemeester zorgt ervoor dat je een advocaat krijgt. Binnen 24 uur nadat hij zijn handtekening op de IBS heeft gezet, meldt hij dit bij de Raad voor de Rechtsbijstand. De Raad wijst je een advocaat toe. Deze komt je zo snel mogelijk opzoeken en is ook aanwezig wanneer de rechter je komt horen. De advocaat is gratis.

Hoe kom ik in de Ithaka-kliniek?

Je kunt naar de Ithaka-kliniek worden gebracht door je ouders, maar meestal gebeurt dit door de politie of door een ambulance. Als het nodig is, mag de politie of een hulpverlener je fouilleren. Als je spullen bij je hebt die gevaarlijk voor je kunnen zijn, worden die bij Ithaka bewaard. Je krijgt hiervan een ontvangstbewijs. Wapens en drugs neemt de politie in beslag.

Wie komen te weten dat ik een IBS heb?

De burgemeester informeert je ouders over de IBS. Ook stuurt hij een kopie van de IBS en van de geneeskundige verklaring naar de

officier van justitie en naar de inspecteur voor de geestelijke gezondheidszorg. Meestal komen ook je huisarts en je vorige behandelaar te weten dat je een IBS hebt, behalve als je aangeeft dat je dit per se niet wilt.

Wanneer komt de rechter?

Aan de hand van de papieren beoordeelt eerst de officier van justitie of het terecht is dat je een IBS hebt. Vindt hij de IBS inderdaad terecht, dan schakelt hij de rechter in. Doet hij dat niet dan stopt de IBS. Je mag, als je dat wilt, de kliniek van Ithaka verlaten. De officier van justitie laat aan de geneesheer-directeur van Emergis weten of de rechter wel of niet is ingeschakeld. Is de rechter wél ingeschakeld dan komt deze uiterlijk drie werkdagen nadat hij door de officier van justitie is ingeschakeld naar je toe om naar jouw verhaal te luisteren. Binnen die termijn moet hij ook over de IBS beslissen. Als binnen die termijn een weekend of een feestdag valt, dan wordt de termijn met één werkdag verlengd. De reden hiervoor is dat de rechter minimaal twee werkdagen moet kunnen gebruiken om te kunnen beslissen. Als de rechter bijvoorbeeld op donderdag hoort dat hij over een IBS moet beslissen, dan moet hij dat uiterlijk die maandag daarop doen.

Wat doet de rechter?

De rechter komt in de Ithaka-kliniek bij je op bezoek om jou te horen. Hij heeft een griffier bij zich die opschrijft wat er tijdens de hoorzitting wordt gezegd. Je advocaat is ook aanwezig. Hij is er om je te helpen. Verder let hij erop dat alles volgens de regels verloopt. Bij de hoorzitting is meestal je behandelaar aanwezig (en eventueel ook de psychiater die de geneeskundige verklaring heeft opgesteld), je ouders en soms nog een of meer mensen uit je naaste omgeving.

De rechter stelt zichzelf dezelfde vragen als de psychiater al eerder deed.

- Levert je toestand acuut gevaar op? Dat gevaar moet ergens uit blijken; dat anderen bang voor je zijn, is vaak niet voldoende.
- Bestaat het vermoeden dat dit gevaar wordt veroorzaakt door een psychische stoornis?
- Is een opname in een psychiatrische instelling de enige mogelijkheid om het gevaar af te wenden? Misschien is er een minder ingrijpende oplossing, zoals tijdelijk bij iemand anders thuis tot rust komen of ambulante psychiatrische begeleiding.
- Is de meest passende maatregel aangevraagd? Het kan voorkomen dat hij het beter vindt om bijvoorbeeld een voorwaardelijke machtiging aan te vragen.

De rechter overweegt alles. Wanneer hij alle vier vragen met JA beantwoordt én vaststelt dat je niet bereid bent tot een vrijwillige opname, zet hij de IBS voort. In dat geval geeft hij een 'rechterlijke machtiging tot voortzetting van de IBS' af. Van deze rechterlijke beslissing krijg je een kopie. Wordt de IBS niet voortgezet dan stopt de gedwongen opname en mag je de kliniek van Ithaka verlaten, tenzij je vrijwillig wilt blijven.

Hoe lang duurt een IBS?

Zodra de rechter de IBS voortzet (hij geeft een machtiging tot voortzetting van de IBS af), duurt deze nog drie weken. De periode voor de beslissing van de rechter kan ongeveer een week zijn. In totaal duurt de gedwongen opname dus ongeveer vier weken.

Als er een RM wordt aangevraagd terwijl de IBS nog loopt, dan blijft de IBS geldig tot de rechter een beslissing neemt over de RM-aanvraag. De totale duur van de IBS kan dan uitlopen tot ongeveer zeven weken. Krijg je inderdaad een RM opgelegd dan blijf je gedwongen opgenomen.

De burgemeester, de officier van justitie en de rechter moeten zich bij het volgen van de IBS-procedure aan exacte termijnen houden. Die termijnen zijn belangrijk omdat je anders niet weet

waar je aan toe bent. Wanneer je denkt dat het onnodig lang duurt, kun je je advocaat bellen of een afspraak maken met de patiëntenvertrouwenspersoon (PVP).

Hoe kom ik van een IBS af?

- Je kunt aan de geneesheer-directeur van Emergis vragen om de IBS te stoppen als je vindt dat een of meer van de drie vragen inmiddels met NEE kunnen worden beantwoord. Je schrijft hem een brief waarin je vraagt om ontslag uit de Ithaka-kliniek. Dit heet een ontslagverzoek. Daarin schrijf je - bijvoorbeeld - dat je volgens jou niet meer gevaarlijk bent. Bij het schrijven van een ontslagverzoek kun je hulp vragen van de patiëntenvertrouwenspersoon (PVP). Je kunt hierover meer lezen in de brochure *Verlofen ontslag uit Emergis*.
- Wanneer de rechter je komt horen, kun je hem vragen de IBS te laten stoppen. Je advocaat zal je helpen met het verzamelen van argumenten daarvoor. Tegen een IBS kun je geen hoger beroep of cassatie aantekenen.

4. DE RECHTERLIJKE MACHTIGING

Een rechterlijke machtiging (RM) is een beslissing van de rechter om je gedwongen te laten opnemen in een psychiatrische instelling. Een RM is geen spoedprocedure zoals de IBS. Een RM wordt aangevraagd als er geen haast is bij een gedwongen opname.

Hoe krijg ik een RM?

De mensen uit jouw omgeving vinden dat je moet worden opgenomen voor je eigen veiligheid of voor de veiligheid van anderen. Zelf wil je niet opgenomen worden. Zij kunnen dan een RM voor jou aanvragen. Ook wanneer je al bent opgenomen, vrijwillig of met een IBS, kun je met een RM te maken krijgen. Je kunt ook voor jezelf een RM aanvragen.

Een RM moet worden aangevraagd bij de officier van justitie. Meestal doen mensen uit je omgeving of een psychiater dat. De officier kan het verzoek vervolgens aan de rechter voorleggen.

Voor een RM moet een recente geneeskundige verklaring aanwezig zijn. Deze verklaring wordt opgesteld door een onafhankelijke psychiater. Dat wil zeggen: door een psychiater bij wie je (de laatste tijd) niet onder behandeling was. Als je al opgenomen bent, stelt een onafhankelijk psychiater de geneeskundige verklaring namens de geneesheer-directeur van Emergis op. De psychiater onderzoekt je en moet een antwoord vinden op de volgende vragen.

- Is er sprake van gevaar?
- Wordt het gevaar veroorzaakt door een psychische ziekte?
- Is er een minder ingrijpende oplossing dan een gedwongen opname?

Alleen als de psychiater deze drie vragen allemaal met JA beantwoordt en duidelijk is dat je zelf niet opgenomen wilt

worden, stelt hij een geneeskundige verklaring op. Die verklaring gaat samen met het verzoek om een RM naar de officier van justitie. Deze stuurt de papieren door naar de rechter, tenzij hij de RM niet nodig vindt.

Voorbeeld 1

Een jaar geleden heb je tijdens een psychose je moeder met een mes bedreigd. Je bent nu weer psychotisch en zegt tegen haar dat je haar iets aan wilt doen.

Voorbeeld 2

Je bent heel bang voor andere mensen. Daardoor ga je al een tijd niet naar school en loop je thuis ook steeds vaker weg. Je hebt de neiging om te gaan zwerven. Het is voor jouw omgeving niet meer mogelijk om goede afspraken met jou te maken.

Voorbeeld 3

Je bent depressief waardoor je soms zelfmoord wilt plegen. Vaak zijn er goede afspraken met je te maken maar je weet dat je je daar niet aan zult houden als het slechter met je gaat.

Krijg ik een advocaat?

Ja, via de Raad voor de Rechtsbijstand krijg je een advocaat toegewezen. De advocaat is aanwezig bij het verhoor door de rechter en komt je van tevoren opzoeken om alles met je te bespreken. De bijstand van de advocaat is gratis.

Wat doet de rechter?

De rechter zal je eerst oproepen voor een hoorzitting waar ook je advocaat bij aanwezig is. Kun je niet naar de rechtbank komen of ben je al opgenomen, dan komt de rechter naar jou toe. Ook dan is je advocaat erbij. Tijdens de hoorzitting schrijft een griffier op wat er wordt gezegd.

Meestal zal de rechter ook aan de volgende personen vragen om

bij de hoorzitting aanwezig te zijn:

- degene die de RM heeft aangevraagd;
- de psychiater die de geneeskundige verklaring opstelde;
- je behandelaar;
- je ouders of wettelijk vertegenwoordiger.

De rechter kan ook nog getuigen en deskundigen oproepen. Je kunt de rechter daar ook zelf om vragen. Een deskundige kan een onafhankelijke psychiater zijn die zijn mening zal geven over de RM. Dit onderzoek wordt een ‘contra-expertise’ genoemd.

De rechter stelt zichzelf dezelfde drie vragen als de psychiater deed. Hij geeft alleen een RM af als hij die vragen alle drie met JA beantwoordt en er bovendien zeker van is dat je zelf niet opgenomen wilt worden.

Wanneer beslist de rechter?

Zo snel mogelijk. Ben je al opgenomen dan beslist hij meestal binnen drie weken nadat hij de papieren van de officier van justitie ontving. Als je al gedwongen bij Ithaka was opgenomen (bijvoorbeeld met een inbewaringstelling) en de officier van justitie heeft de papieren op tijd naar de rechter verstuurd, dan blijf je gedwongen opgenomen totdat de rechter heeft beslist.

Wie komen te weten dat ik een RM heb?

In de eerste plaats jijzelf. Van de RM krijg je een kopie. Er gaat verder een kopie naar Emergis, je advocaat, je ouders en naar degene die de RM heeft aangevraagd. Ook je huisarts en je vorige behandelaar komen te weten dat je een RM hebt, behalve als je aangeeft dat je dat per se niet wilt.

Hoe kom ik in Emergis terecht?

Als je nog niet bent opgenomen, gebeurt dat binnen twee weken na de beslissing van de rechter. Als dat bij de eerste RM niet binnen twee weken is gebeurd, bijvoorbeeld doordat ze jou niet

kunnen vinden, dan vervalt de machtiging. Je kunt naar de Ithaka-kliniek worden gebracht door je ouders. Als dit niet kan dan word je opgehaald door de politie of door een ambulance. Als het nodig is mag de politie of een hulpverlener je fouilleren. Als je spullen bij je hebt die gevaarlijk voor je kunnen zijn, worden die bij Ithaka bewaard. Je krijgt hiervan een ontvangstbewijs. Wapens en drugs neemt de politie in beslag.

Hoe lang duurt een RM?

De eerste RM duurt maximaal een half jaar maar kan ook voor kortere tijd worden afgegeven. Deze RM wordt de voorlopige RM genoemd. Als dat half jaar voorbij is, dan kan de rechter de RM steeds met maximaal een jaar verlengen (zie hieronder). Een verlenging heet officieel een 'rechterlijke machtiging tot voortgezet verblijf'. Als je vijf jaar achtereen een RM hebt gehad kan de rechter de RM met maximaal twee jaar tegelijk verlengen.

5. NA DE RM: ONTSLAG OF VERLENGING

Wanneer de RM afloopt en het gaat beter met je, gebeurt er waarschijnlijk verder niets. De RM loopt gewoon af: je mag, als je wilt, de Ithaka-kliniek verlaten. Misschien wil je vrijwillig opgenomen blijven. Dat kan, als ook je behandelaar dat nodig vindt. Maar misschien vindt men het nog niet verantwoord dat je naar huis gaat. In dat geval wordt een verlenging van de RM aangevraagd.

Hoe krijg ik een verlenging?

Dit gaat ongeveer op dezelfde manier als bij de eerste (voorlopige) RM. Meestal wordt er ongeveer 6 weken voordat de RM afloopt een geneeskundige verklaring opgesteld door een onafhankelijk psychiater. Die doet dit namens de geneesheer-directeur. De geneeskundige verklaring wordt naar de officier van justitie gestuurd samen met een kopie van je behandelplan en een verslag van je geestelijke en lichamelijke toestand en het verloop van je behandeling. De officier van justitie schakelt vervolgens de rechter in. De rechter beslist meestal binnen vier weken daarna over de verlenging. Als de officier van justitie de papieren naar de rechter heeft verstuurd voordat jouw lopende RM is beëindigd, dan blijf je gedwongen opgenomen totdat de rechter een beslissing heeft genomen over de verlenging. Het kan ook gebeuren dat er een verlengingsprocedure gaat lopen nadat de RM al beëindigd was. In dat geval verblijf je in de tussentijdse periode op vrijwillige basis in de Ithaka-kliniek.

6. DE RM OP EIGEN VERZOEK

Waarom een RM op eigen verzoek?

Dat je voor jezelf een RM kunt aanvragen lijkt misschien wat vreemd omdat het over een gedwongen opname gaat, maar het is mogelijk. Als je, bijvoorbeeld, verslaafd bent en je wilt opgenomen worden om af te kicken, kan een RM op eigen verzoek een oplossing betekenen. Want je weet vooraf dat je het tijdens de opname zó moeilijk zult hebben dat je weer weg wilt en ook dat je daar achteraf weer spijt van krijgt. Een RM op eigen verzoek maakt dan dat je niet kunt vertrekken. Voor een RM op eigen verzoek moet sprake zijn van een psychische stoornis en van gevaar. Verder moet er geen alternatief voor opname zijn. Een RM op eigen verzoek kun je zelf aanvragen maar kan ook - als jij het hiermee eens bent - aangevraagd worden door je ouders.

Hoe vraag ik een RM op eigen verzoek aan?

Je schrijft (eventueel samen met je ouders) een brief aan de officier van justitie met daarin jouw verzoek om een RM. Je zet in de brief in welke psychiatrische instelling je gedwongen zou willen worden opgenomen. Verder stuur je een geneeskundige verklaring mee en een kopie van je behandelingsplan. Die geneeskundige verklaring laat je zeven dagen tevoren opstellen door een psychiater van de instelling waarin je wilt worden opgenomen. Samen met deze psychiater stellen jij en je ouders ook een behandelingsplan op.

Hoe lang duurt een RM op eigen verzoek?

Minstens zes maanden en hoogstens een jaar. Een RM op eigen verzoek kan niet verlengd worden.

7. DE VOORWAARDELIJKE MACHTIGING

Je kunt ook met een voorwaardelijke machtiging gedwongen opgenomen worden. Dat klinkt misschien wat tegenstrijdig, want de voorwaardelijke machtiging is juist bedoeld om een gedwongen opname te voorkomen. Dat gebeurt door het stellen van voorwaarden, bijvoorbeeld dat je bepaalde medicijnen gebruikt. Van tevoren hebben jij en je ouders ingestemd met de voorwaarden die door de rechter zijn vastgesteld.

Zolang je je aan die voorwaarden houdt en geen gevaar veroorzaakt, kan je gewoon thuis blijven wonen. Je kunt gedwongen worden opgenomen als je je niet aan de voorwaarden houdt of als je toch gevaarlijk wordt. Over de voorwaardelijke machtiging is een aparte brochure verschenen met uitgebreide informatie, namelijk *Uw rechtspositie bij een voorwaardelijke machtiging*.

6. DE RM OP EIGEN VERZOEK

Als je een RM wilt laten stoppen, kun je het volgende doen.

- Als je vindt dat één van de drie vragen inmiddels met NEE kan worden beantwoord, kun je aan de geneesheer-directeur van Emergis vragen de RM te beëindigen. Je schrijft hem dan een brief waarin je vraagt om ontslag. Dit heet een ontslagverzoek. In die brief schrijf je - bijvoorbeeld - dat er naar jouw mening geen sprake meer is van gevaar. De patiëntenvertrouwenspersoon kan je helpen bij het schrijven van het ontslagverzoek. Meer hierover lees je in de brochure *Verlof en ontslag uit Emergis*.

- Je kunt in beroep gaan bij de Hoge Raad. De Hoge Raad is de hoogste rechterlijke instantie in Nederland. De leden ervan zijn rechters en beoordelen of lagere rechters hun werk goed hebben gedaan. Past de rechter de wet goed toe? Voerde hij de procedure volgens de voorschriften uit? Is de beslissing van de rechter behoorlijk onderbouwd?

De leden van de Hoge Raad gaan niet na of de feiten kloppen. Zij controleren bijvoorbeeld niet of er wel echt gevaar dreigde toen je de RM kreeg. De leden komen ook niet met je praten. Zij beoordelen het cassatieberoep aan de hand van de papieren. Je advocaat kan je vertellen welke vragen je aan de Hoge Raad kunt voorleggen.

Als de lagere rechter zijn werk niet goed heeft gedaan, hij heeft bijvoorbeeld zijn beslissing gebaseerd op een verouderde geneeskundige verklaring die geen inzicht gaf in hoe het op dat moment met jou ging, dan vernietigt de Hoge Raad de RM. De lagere rechter moet de procedure dan overdoen. Er wordt een nieuwe geneeskundige verklaring opgesteld, de rechter houdt opnieuw een hoorzitting en komt opnieuw tot een beslissing. Alleen als de rechter de RM dan alsnog afwijst, ben je van de RM af. Door in beroep te gaan, kom je dus lang niet altijd van de RM af.

Zelfstandig

Kinderen van 12 jaar en ouder, die gedwongen zijn opgenomen kunnen beslissingen nemen zonder dat daarvoor toestemming nodig is van de ouders. Je kunt bijvoorbeeld zelf met je behandelaar over de inhoud van het behandelingsplan praten. Je kunt ook zelfstandig een klacht indienen.

9. RECHT OP SCHADEVERGOEDING

Een gedwongen opname verloopt via allerlei procedureregels. De burgemeester, de officier van justitie en de rechter moeten zich aan die regels houden. Je moet erop kunnen vertrouwen dat zij dat ook doen. Wanneer zij zich, om een of andere reden, niet aan de regels hebben gehouden en je hebt daar schade van opgelopen dan kun je die schade vergoed krijgen.

De schade kan van materiële aard zijn, maar ook van niet-materiële aard. Niet-materiële schade is, bijvoorbeeld, dat je psychisch hebt geleden door wat er is misgegaan tijdens de procedure. Als de burgemeester tijdens de IBS-procedure bijvoorbeeld te laat een advocaat heeft ingeschakeld waardoor je deze pas op de dag van de hoorzitting voor het eerst kon spreken, heb je schade omdat je hierdoor het verhoor van de rechter niet goed hebt kunnen voorbereiden.

Hoe moet ik om schadevergoeding vragen?

Je dient bij de rechter een verzoek om schadevergoeding in. Je advocaat helpt je hierbij. Als de rechter je geen schadevergoeding toekent, dan kun je in hoger beroep gaan en daarna eventueel in cassatie.

Adressen

Raad van Bestuur Emergis

Postbus 253
4460 AR Goes

Regionale Inspectie voor de Geestelijke Gezondheidszorg voor Zuid-Holland en Zeeland

Postbus 5837
2280 HV Rijswijk

Officier van justitie

Postbus 5012
4330 KA Middelburg

Stichting Patiëntenvertrouwenspersoon GGZ (PVP)

F.C. Dondersstraat 9
3572 JA Utrecht
telefoon 0302 71 83 55

Klachtencommissie

Postbus 253
4460 AR Goes

*bron: Stichting Patiëntenvertrouwenspersoon Geestelijke
Gezondheidszorg te Utrecht*

Emergis centrum voor geestelijke gezondheidszorg, april 2005

Een uitgave van dienst communicatie

Postbus 253, 4460 AR Goes

Telefoon 0113 26 70 00

Telefax 0113 21 66 26

e-mail emergis@emergis.nl

www.emergis.nl

GEESTELIJKE GEZONDHEID
VOOR ALLE MENSEN
IN ZEELAND
VORMT DE INZET
VAN ONS VAKMANSCHAP.
DESKUNDIG,
BETROKKEN
EN DICHTBIJ.

